Lasten museo

Leväohjeet

Osallistu Lasten museon Polkuja kaupungissa -näyttelyn vedenalaisen maailman rakentamiseen kotisohvalta!

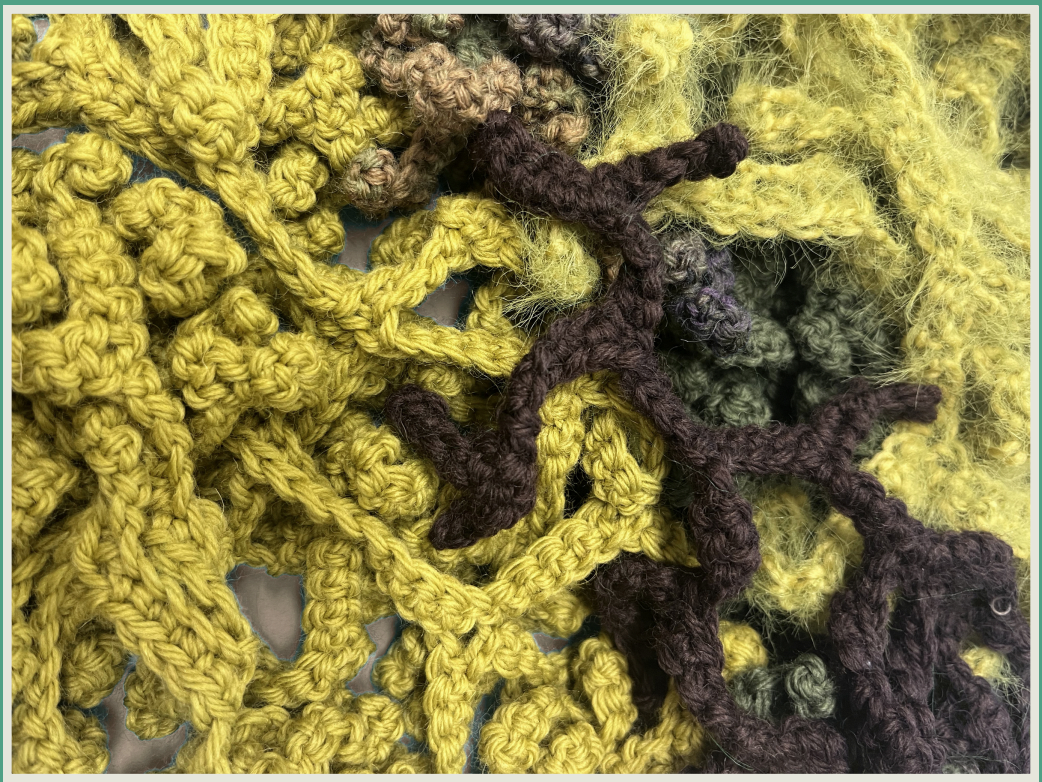

Mahtavaa! Tervetuloa mukaan Lasten museon vedenalaisen maailman taiteilijaksi!

Olen näyttelyn projektipäällikkö Riina ja minulle virkkaaminen ja muut lankatekniikat ovat parasta mitä käsillä voi tehdä. En kuitenkaan millään pysty yksin tekemään kaikkia vedenalaiseen maailmaan tarvittavia leviä ja siksi pyydänkin apua yleisöltä. Tämän ohjepaketin avulla pääset mukaan levän ihmeelliseen maailmaan.

Kiitos, kun autat näyttelyn rakentamisessa!

Tarvitsetko apua?
Soita tai laita viestiä!
p. 0405711043
riina.veijo@ouka.fi

Mihin levää tarvitaan?

Lasten museon vedenalaiseen maailmaan rakentuu jättimäinen leväteos, jonka tekemiseen tarvitaan apua! Vapaaehtoisten tekemät levät sommitellaan vedenalaisen maailman seinille ja muille pinnoille – lopputuloksena on monimuotoinen ja runsas merenpohjan sopukka, jossa on erilaisia tekstuureja ja muotoja.

Jokaisen leväteoksen osan taiteilleen nimi pääsee kunniapaikalle teoksen tekijöiden joukkoon. Lisäksi jokaiselle kymmenen tai useamman levän osan toimittaneelle annetaan ilmaislippu lokakuussa 2026 avautuvaan museo- ja tiedekeskus Tiimaan, jossa Lasten museokin sijaitsee.

Miten levää tehdään?

Levää voi tehdä tämän ohjepaketin mukaisesti virkkaamalla, miniryijyjä solmimalla tai tupsuja kieputtamalla. Ohjeiden vaikeustaso on merkitty yhdestä viiteen pallerolla; mitä enemmän palleroita on, sitä haastavampi ohje on.

Virkaten levää tehdessä on hyvä osata perussilmukoiden eli ketjusilmukan ja kiinteän silmukan virkkaaminen sekä niiden tunnistaminen. Ryijyssä tarvitaan hevosenhäntäsolmun tai ryijysolmun tekotaitoa. Muissa tekniikoissa umpisolmun tekemisen taito riittää!

Jos olet taitava eri tekniikoissa, voit myös suunnitella ja tehdä ihan omanlaisia leviä! Otamme ilolla vastaan kaikki työt.

Levän toimittaminen näyttelyyn:

Voit tuoda tai lähettää levät Oulun taidemuseolle 31.5.2026 mennessä. Liitä mukaan nimesi ja yhteystietosi.

Riina Veijo
Kasarmintie 9,
90130 Oulu

Entä mikä Lasten museo olikaan?

Lasten museo on lokakuussa 2026 Oulun Myllytulliin avattavan museo- ja tiedekeskus Tiiman lasten oma museo. Lasten museon näyttelyissä pääsee tekemään ja kokemaan. Melkein kaikkeen saa koskea!

Ensimmäisen Polkuja kaupungissa -näyttelyn teemat liittyvät tiiviisti Ouluun. Näyttely kertoo tarinaa lapsesta, joka kulkee kaupungissa omia reittejään ja polkujaan. Hän kulkee lähimetsässä, ratapihan liepeillä, sisäpihojen läpi, käy puistossa kioskilla, leikkii lumisotaa Oulun lumilinnalla ja sukeltaa jännittävään vedenalaiseen maailmaan.

Ohjeet

Jouhilevä miniryijy virkattuun tai valmiiseen pohjaan

Lasten museo

Virkattu rakkohauru

Värit:

Vihreän, keltaisen, ruskean ja punaisen eri sävyt.

Materiaalit:

Kaiken paksuiset ja kaikista materiaaleista tehdyt lanka-, kude- ja nyörimateriaalit, joita on mahdollista virkata. Ohuesta materiaalista valmistuu pieniä ja herkkiä rakkohauruja ja paksummasta materiaalista jättirakkohauruja. Ohutta lankaa voi myös kerrata. Kokeile yhdistää eri värisävyjä ja materiaaleja!

Tarvikkeet:

Materiaaliin sopivan kokoinen virkkuukoukku ja kanavaneula päättelyä varten. Kokeile eri kokoisia koukkuja – ohuen langan virkkaaminen isolla koukulla voi luoda hauskan lopputuloksen!

Ohje:

Ohjeen rakkohauru muodostuu toistamalla kaaviossa esitettyä Y-muodoista muodostuvaa kuviota. Säännöllisessä muodossa runko ja haarat muodostuvat ainoastaan ketjusilmukoista ja niitä pitkin palaavista kiinteistä silmukoista. Haarojen kiertyminen kuuluu asiaan ja on toivottavaakin. Se kuitenkin hieman vaikeuttaa ketjujen hahmottamista, joten yritä aina katsoa, että ketjusilmukat ovat suorassa, kuin palaat ketjua pitkin.

Rakkohaurun runko muodostuu säännönmukaisesti 5 ketjusilmukasta (kjs) ja ketjua pitkin myöhemmin palaavista 5 kiinteästä silmukasta (ks). Myös haarat muodostuvat samoin, mutta haarojen päässä virkataan aina 6 ketjusilmukkaa ja 5 palaavaa kiinteää silmukkaa.

Haurun oikea reuna virkataan ensin ja palataan sitten rungon vasenta puolta pitkin takaisin. Katso mallikaavioista 1.-3. kuvalliset ohjeet. Kaaviot 1. ja 2. näyttävät yhden haaran virkkaamisen kahdella eri kuvantamistavalla ja kaavio 3. näyttää miten haarat liittyvät toisiinsa.

Rungon oikean puoleiset haarat:

1. Aloita virkkaamalla 26 kjs: runko 5 kjs, ensimmäisen haaran neljä vaihetta 5+5+5+6 kjs.

2. Käänny palaamaan takaisin ketjua pitkin: jätä ensimmäinen kjs välistä ja virkkaa 5 ks.

3. 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

4. 16 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

5. Toista kohdat 1.-4. niin monta kertaa kuin haluat.

Kärki:

Kun olet tehnyt viimeisen haaran, tee kärkeen yksi haara seuraavasti:

1. 21 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

2. 16 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

Rungon vasemman puoleiset haarat:
1. Palaa runkoa pitkin ja virkkaa siihen 5 ks.

2. 21 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

3. 16 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, 11 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, 6 kjs, jätä 1 kjs väliin ja palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks, palaa 5 ks.

4. Toista 1.-3. aina loppuun saakka.

5. Leikkaa lanka ja päättele.

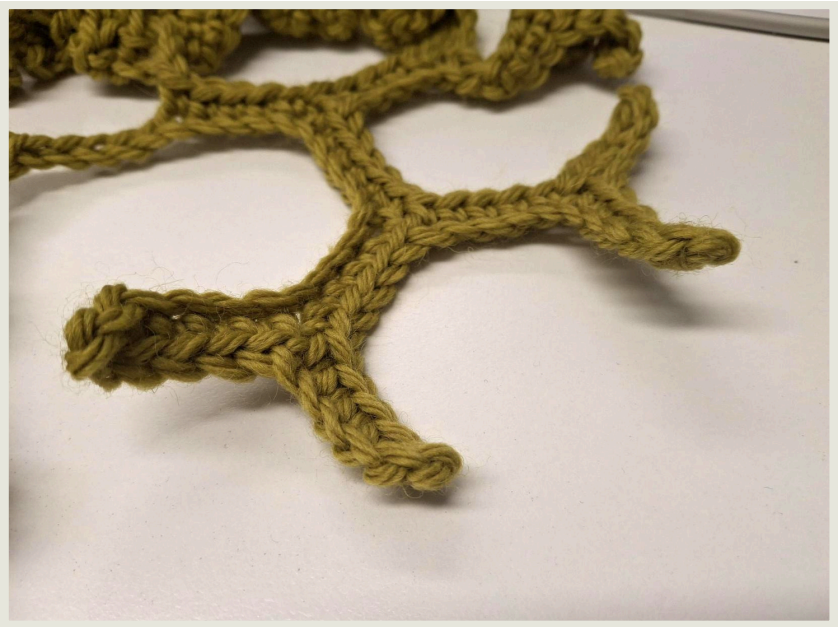

Rakkohaurun haarat siloteltuna.

<u>Lisähaasteet</u>

Kun perusohje on hallussa, voit lisätä haastetta rakoilla, levennyksillä, tekemällä epäsäännöllisen haurun tai suunnitelemalla sellaisen kokonaan itse!

Rakko
Rakot lisäävät haarojen päiden näyttävyyttä.

1. Virkkaa haurun haaran kjs:t.
2. Käänny ja virkkaa vähintään 1 ks ja aloita sitten rakko.
3. Virkkaa 4 pylvästä yhteen kjs:aan.
4. Jatka ks seuraavaan kjs:aan tiukasti.
5. Pullauta sormella tai puikon avulla syntynyt rakko työn etupuolelle, jos se jäi työn takapuolelle.
6. Virkkaa vähintään 2 ks samassa haurun haarassa olevien rakkojen välille.

Levennys
Levennykset sopivat erityisesti haurun haaroihin, mutta myös sen runkoon. Levennykset korostavat hyvin erityisesti epäsäännöllisen rakkohaurun (ks. seuraava kohta) haaroja.
1. Virkkaa haurun haaran kjs:t.
2. Käänny ja virkkaa haluamasi määrä kiinteitä silmukoita, puolipylväitä ja pylväitä siten, että ne ensin suurenevat ja sen jälkeen pienenevät (esimerkiksi 1 ks, 3 pp, 4 p, 3 pp, 1 ks).

Epäsäännöllinen rakkohauru
Perusohjeen säännöllisen haurun lisäksi voit tehdä Mallipiirros 4.:n mukaisen epäsäännöllisen rakkohaurun. Sen rungon ja haarojen silmukkamäärä vaihtelee ja lopputuloksena on hauskan erilainen hauru.

Suunnittele oma rakkohauru
Piirrä paperille oma näkemys monihaaraisesta rakkohaurusta. Yritä täyttää koko paperi haurun rungolla ja haaroilla. Voit katsoa mallia Mallipiirros 4.:stä. Aloita virkkaaminen rungon alaosasta ja etene ketjusilmukoita ja kiinteitä silmukoita vaihdellen kärkeen saakka ja jatka sitten runkoa pitkin alas kohti aloituskohtaa. Voit piirtää malliin symbolit rungon ja haarojen tarvitsemille silmukoille tai virkata vapaalla kädellä suunnilleen piirtämäsi pituiset rungot ja haarat.

Mallipiirros 1.

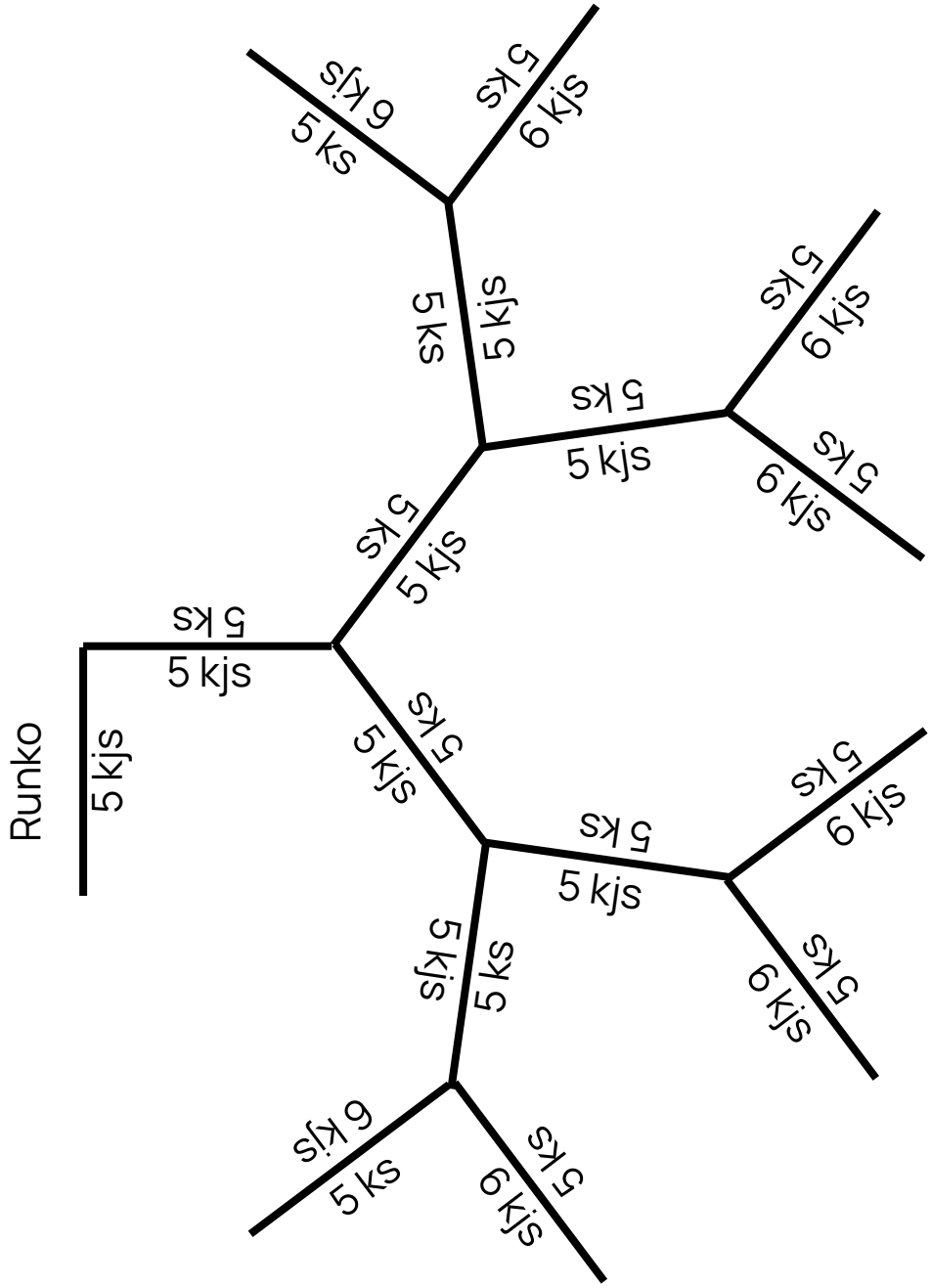
Runko
5 kjs
5 ks
5 kjs
5 ks
5 kjs
5 ks

Mallipiirros 2.

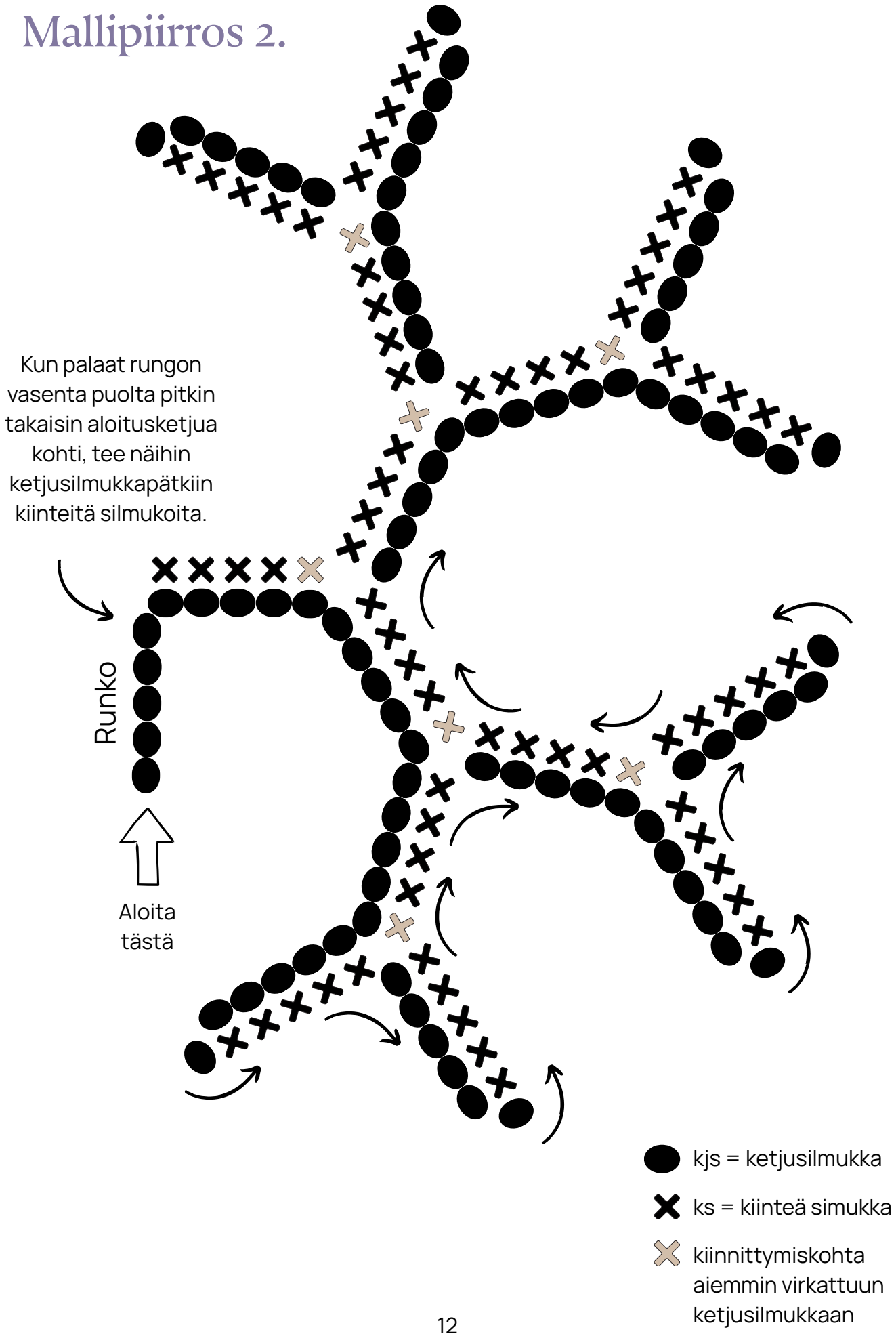

Mallipiirros 3.

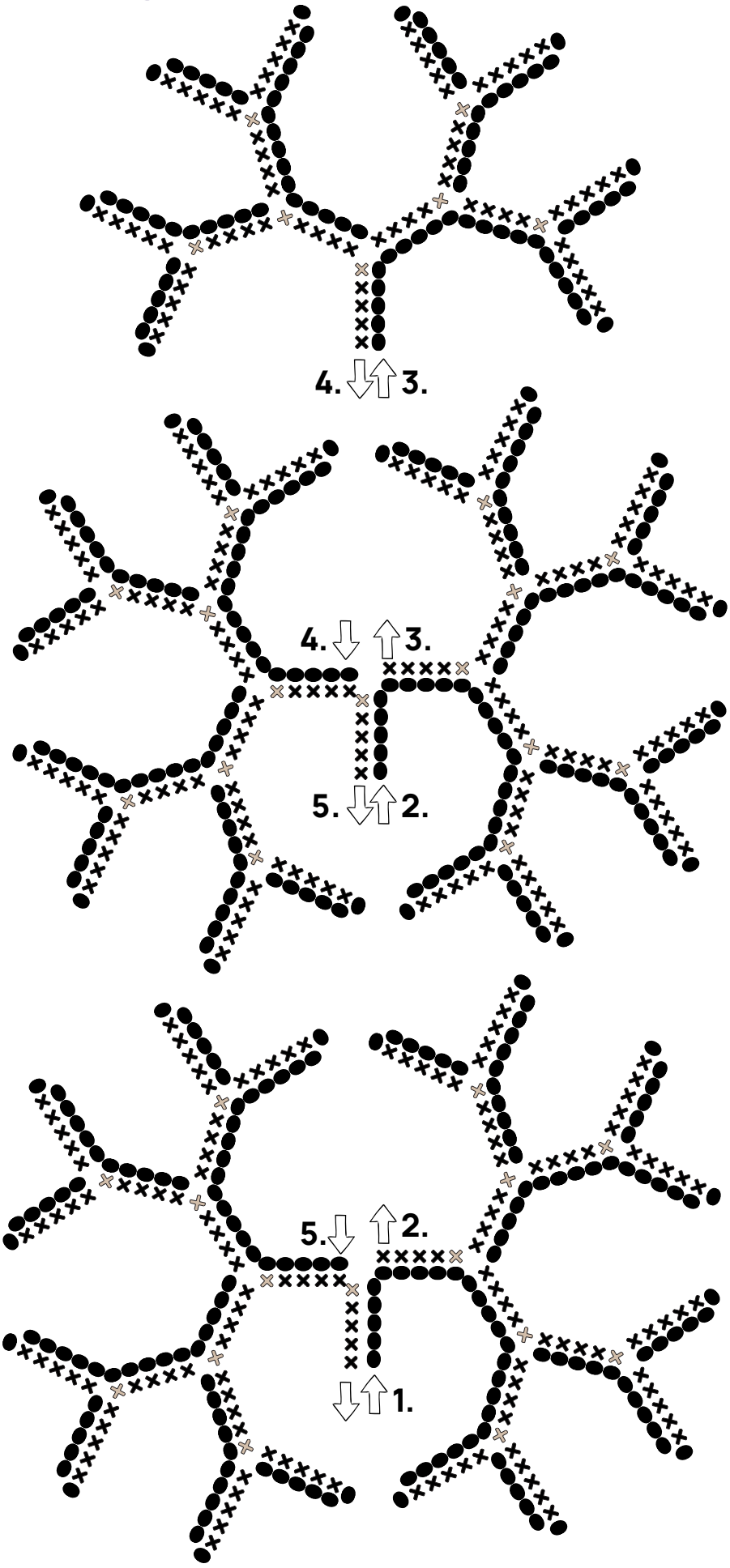

Mallipiirros 4.

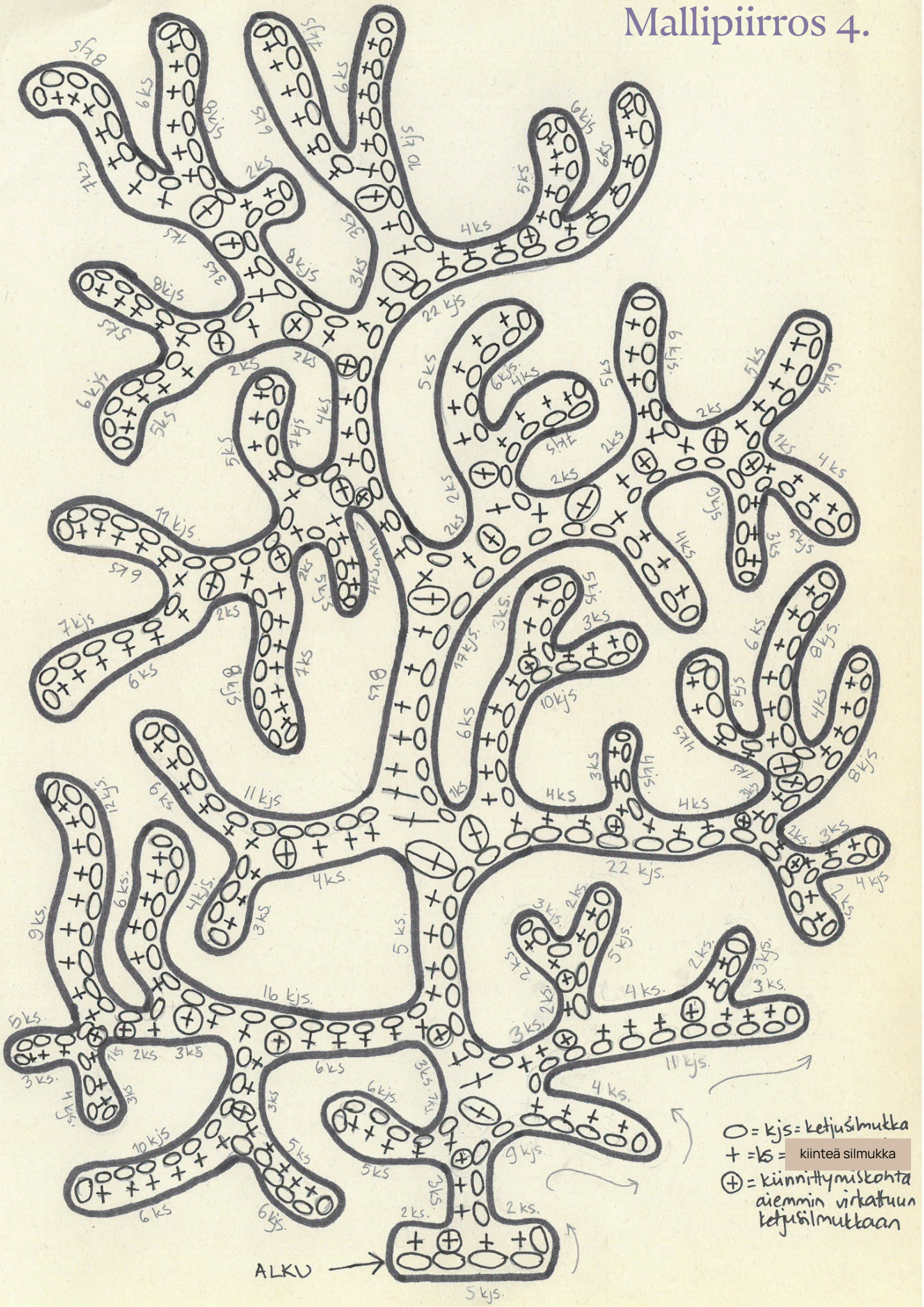

Lasten museo

Ahdinpallerotupsu

Tupsulaitteella

Värit:

Vihreän, keltaisen, ruskean ja punaisen eri sävyt.

Materiaalit:

Kaiken paksuiset ja kaikista materiaaleista tehdyt pehmeät lanka-, kude- ja nyörimateriaalit. Tiiviit puuvillalangat ja -nyörit eivät sovellu tähän, koska tupsun keskikohdan pitää pystyä painumaan kasaan.

Tarvikkeet:

Tupsulaite ja terävät sakset.

Ohje:

Yksivärinen tupsu: käytä vain yhdenväristä lankaa.

Monivärinen tupsu, omat värialueet: käytä usean väristä lankaa, mutta kieritä kutakin väriä tupsulaitteen yhteen kohtaan. Kaksivärisen tupsun saat helposti tupsulaitteella kierittämällä toiseen puolikkaaseen toista väriä ja toiseen toista väriä.

Monivärinen tupsu, kaikki värit tasaisesti hajallaan: ota kaikkien haluamasi värien langanpäät yhtä aikaa käteen ja kieritä niitä tupsulaitteen ympärille yhtenä nippuna.

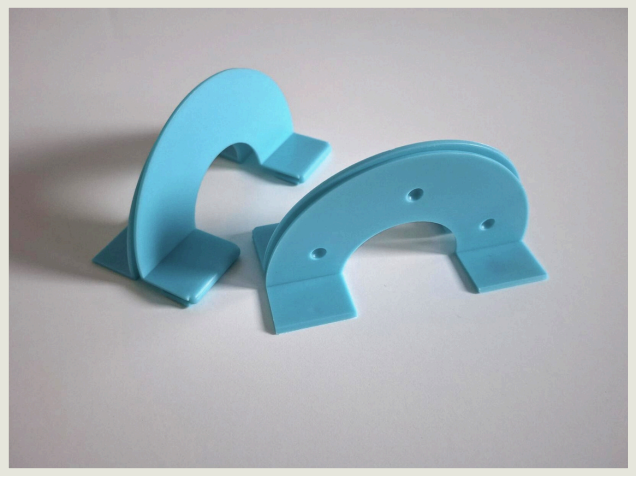

1. Valitse sopivan kokoinen tupsulaite ja valmistele se käyttöä varten.

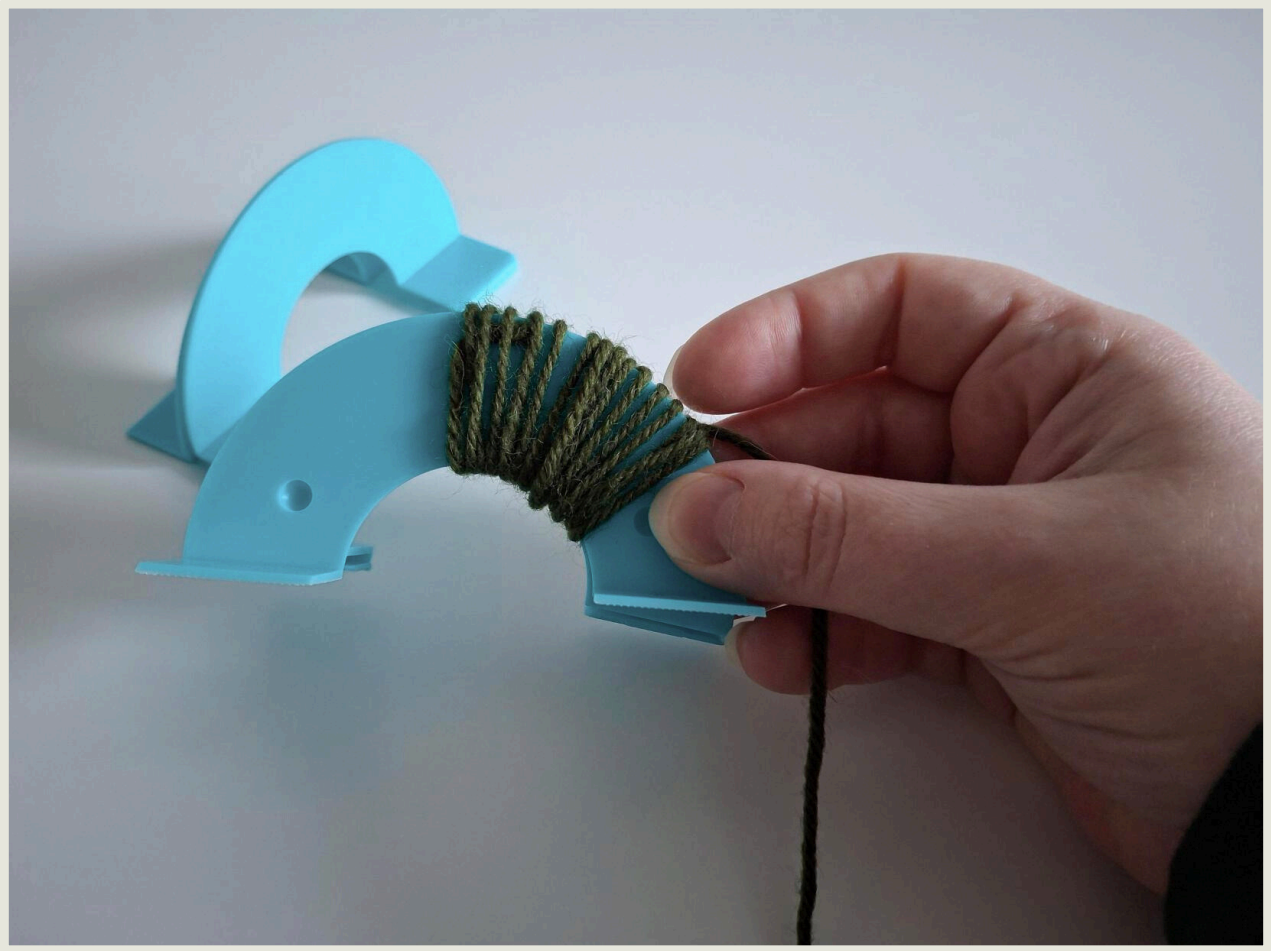

2. Valitse lanka tai langat, joista haluat tupsun tehdä ja ala kierittää lankaa löyhästi tupsulaitteen toisen puolikkaan ympärille. Kun puolikas on pulleana langasta, katkaise lanka.

3. Jätä puolikas odottamaan ja ala kierittää lankaa toisen puolikkaan ympärille. Kun molemmat puolikkaat ovat pulleana langasta, katkaise viimeisenä työskennellyn puolikkaan lanka ja liitä puolikkaat yhteen.

4. Ujuta saksien kärki laitteessa olevaan rakoon ja leikkaa kaikki langat varovasti koko laitteen ympäri. Tupsulaitteen sisällä on nyt iso nippu lankoja.

5. Ota noin 30 cm pituinen pätkä lankaa ja ujuta se juuri auki leikkaamaasi rakoon. Solmi lanka tiukasti lankanipun ympärille vähintään kahdella solmulla. Jos tupsu on iso tai lanka helposti katkeavaa, käytä kaksinkertaista lankaa.

6. Poista tupsu laitteesta ja pöyhi sitä hieman. Leikkaa lankojen ympärille solmitun langan päät muiden lankojen tasalle. Tupsua ei tarvitse muotoilla, mutta voit tehdä sen halutessasi saksilla.

Lasten museo

Ahdinpallerotupsu

Pahvirinkulalla

Värit:

Vihreän, keltaisen, ruskean ja punaisen eri sävyt.

Materiaalit:

Kaiken paksuiset ja kaikista materiaaleista tehdyt pehmeät lanka-, kude- ja nyörimateriaalit. Tiiviit puuvillalangat ja -nyörit eivät sovellu tähän, koska tupsun keskikohdan pitää pystyä painumaan kasaan.

Tarvikkeet:

Pahvia ja terävät sakset.

Ohje:

Yksivärinen tupsu: käytä vain yhdenväristä lankaa.

Monivärinen tupsu, omat värialueet: käytä usean väristä lankaa, mutta kieritä kutakin väriä pahvirinkulan yhteen kohtaan.

Monivärinen tupsu, kaikki värit tasaisesti hajallaan: tee kaikkien haluamasi värien langoista pieni kerä ja kieritä lankoja yhdellä kertaa pahvirinkulan ympärille.

1. Ota sopiva määrä pahvia ja piirrä siihen kaksi ympyrää esimerkiksi kahvikupin avulla. Ympyrän koko määrittää tupsun koon. Pahviksi sopii hyvin esimerkiksi pestyn maitopurkin pahvi.

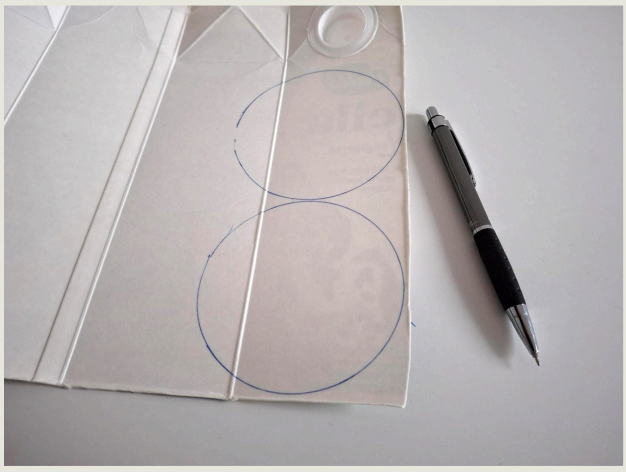

2. Leikkaa ympyrät irti pahvista.

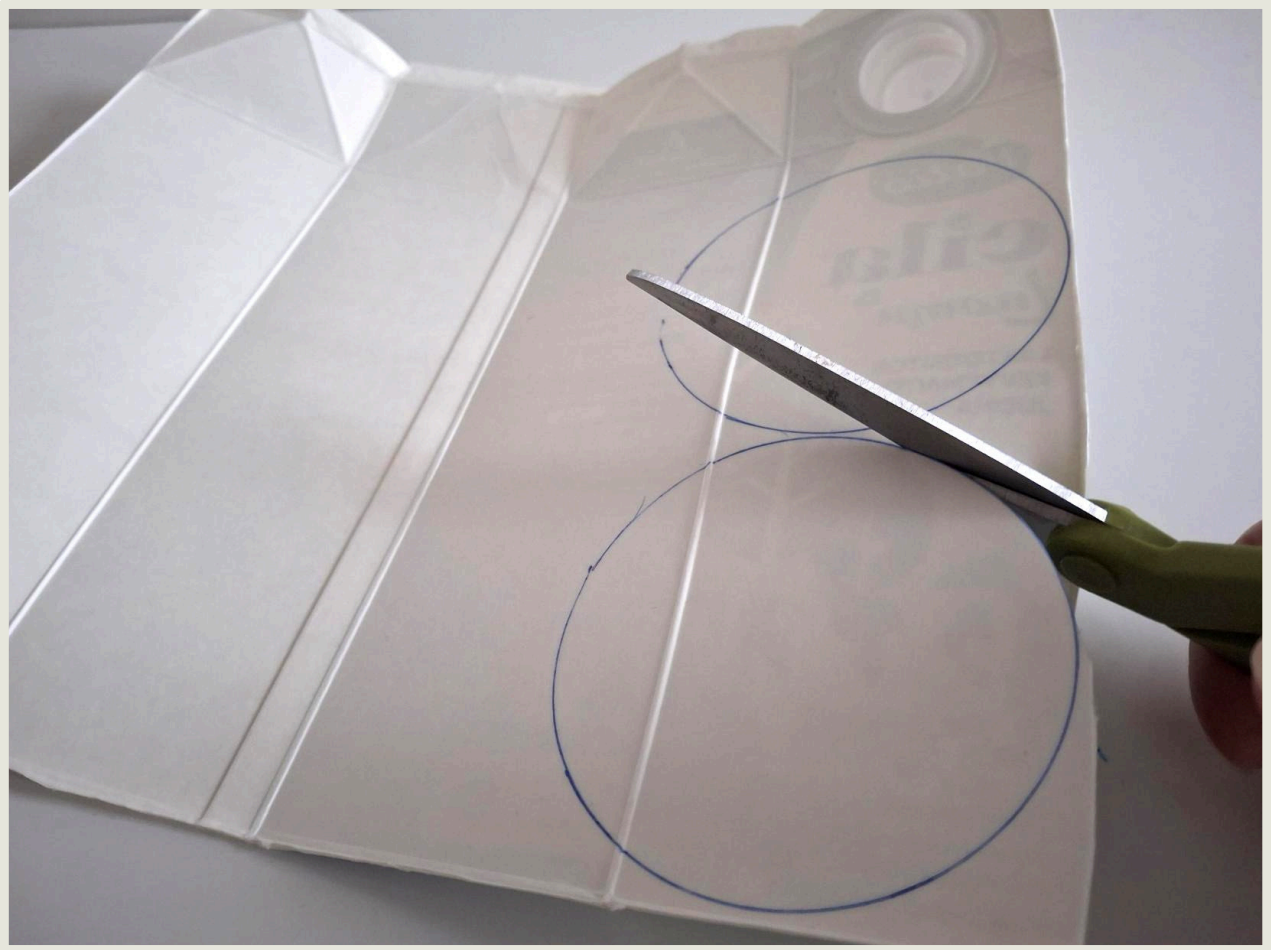

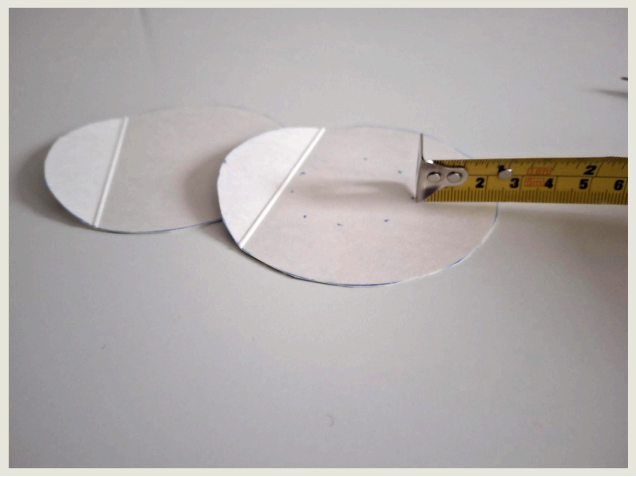

3. Mittaa noin ⅓ osaa rinkulan halkaisian kokoinen mitta pahviympyrän reunasta keskustaa kohti (tässä esimerkissä halkaisija oli noin 10 cm ja mitta reunasta noin 2,5 cm) ja merkkaa mitta muutamaan kohtaan. Merkeistä muodostuu pahviympyrän sisään pienempi ympyrä. Leikkaa sisempi ympyrä irti. Jäljennä syntyneen reiän avulla sisempi ympyrä toiseen pahviin ja leikkaa sekin.

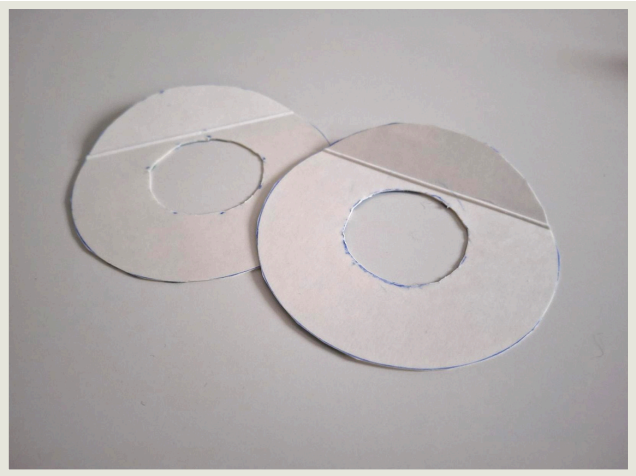

4. Nyt sinulla on kaksi donitsin muotoista pahvirengasta. Langan kieputuksen nopeuttamiseksi voit leikata renkaisiin loven.

5. Ota lankaa ja keri siitä pieni lankakerä. Kerän koko on sopiva, kun se vielä juuri ja juuri mahtuu pahvirenkaiden reiästä sisään. Leikkaa lanka.

6. Laita kaksi pahvirengasta vastakkain ja ala kierittää lankaa tasaisesti niiden ympärille. Kun lanka loppuu, keri uusi kerä ja jatka siitä mihin jäit.

7. Jatka niin kauan, että et enää saa reiästä mahtumaan järkevän kokoista kerää. Leikkaa lanka.

8. Raota lankoja renkaan reunasta niin, että näet pahvin. Ujuta sakset pahvien väliin ja leikkaa varovasti langat poikki. Renkaiden sisällä on nyt iso nippu lankoja.

9. Ota noin 30 cm pituinen pätkä lankaa ja ujuta se pahvien väliin. Solmi lanka tiukasti lankanipun ympärille vähintään kahdella solmulla. Jos tupsu on iso tai lanka haurasta, käytä kaksinkertaista lankaa.

10. Leikkaa pahvit irti tupsusta ja pöyhi tupsua hieman. Leikkaa lankojen ympärille solmitun langan päät muiden lankojen tasalle. Tupsua ei tarvitse muotoilla, mutta voit tehdä sen halutessasi saksilla. Pahveja voi käyttää uudelleen, jos teippaat leikkaussaumat umpeen ennen uuden tupsun aloitusta.

Lasten museo

Ahdinpallerotupsu

Pahvin palalla

Värit:

Vihreän, keltaisen, ruskean ja punaisen eri sävyt.

Materiaalit:

Kaiken paksuiset ja kaikista materiaaleista tehdyt pehmeät lanka-, kude- ja nyörimateriaalit. Tiiviit puuvillalangat ja -nyörit eivät sovellu tähän, koska tupsun keskikohdan pitää pystyä painumaan kasaan.

Tarvikkeet:

Pahvia ja terävät sakset.

Ohje:

Yksivärinen tupsu: käytä vain yhdenväristä lankaa.

Monivärinen tupsu, omat värialueet: käytä usean väristä lankaa, mutta kieritä kutakin väriä pahvinpalan yhteen kohtaan.

Monivärinen tupsu, kaikki värit tasaisesti hajallaan: ota kaikkien haluamasi värien langanpäät yhtä aikaa käteen ja kieritä niitä pahvinpalan ympärille yhtenä nippuna.

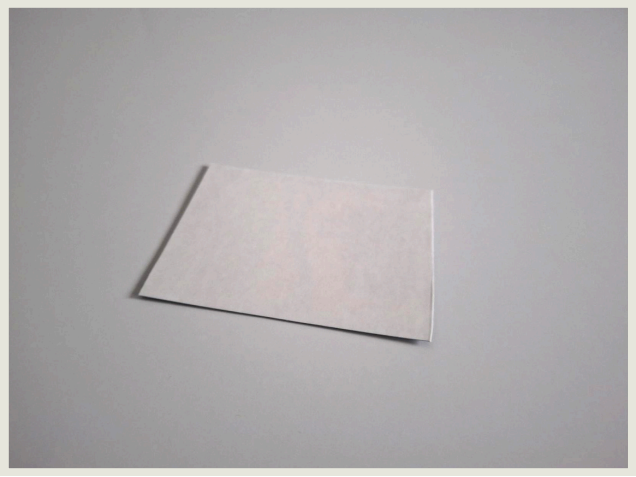

1. Leikkaa pahvista haluamasi kokoinen suorakaide tai neliö. Pahvinpalan koko määrittää tupsun koon.

2. Ota lankaa ja ala kierittää sitä pahvin ympäri. Kun lankaa on pulleasti, leikkaa lanka. Mitä isompi tupsusta on tulossa, sitä pulleammin lankaa tarvitaan.

3. Ujuta sakset kerityn langan ja pahvin väliin pahvin toisessa reunassa. Pidä kiinni koko lankanipusta, jotta se ei pääse aukeamaan. Leikkaa langat poikki. Käännä nippu varovasti ja leikkaa langat poikki pahvin toisesta päästä. Ota pahvi pois lankojen välistä ja aseta lankanippu pöydälle.

4. Ota noin 30 cm pätkä lankaa ja laita se lankanipun alle. Solmi lanka tiukasti lankanipun ympärille vähintään kahdella solmulla. Jos tupsu on iso, käytä kaksinkertaista lankaa.

5. Leikkaa lankojen ympärille solmitun langan päät muiden lankojen tasalle. Tupsua ei tarvitse muotoilla, mutta voit tehdä sen halutessasi saksilla.

Lasten museo

Jouhilevä miniryijy

Virkattuun tai valmiiseen pohjaan

Värit:

Vihreän, keltaisen, ruskean ja punaisen eri sävyt.

Materiaalit:

Kaiken paksuiset ja kaikista materiaaleista tehdyt lanka-, kude- ja nyörimateriaalit.

Tarvikkeet:

Virkattu pohja: virkkuukoukku, kanavaneula ja sakset.
Valmis pohja: ryijypohjaa, kanavaneula ja sakset.

Ohje:

Miniryijyn voi tehdä virkattuun tai valmiiseen pohjaan. Jos sinulla on valmis pohja, ohita ohjeen 1. kohta.

Valmiin pohjan kanssa voi käyttää kanavaneulaa ja ryijysolmua. Tee kohdat 2. ohjeen mukaan, mutta pujota lankanippu kanavaneulaan ja tee ryijysolmu alla olevan ohjeen A-B mukaisesti.

A. Pistä neula sisään kaksiosaisen pylvään keskeltä ja ulos vasemman puoleisesta isosta reiästä. Vedä lanka ja jätä häntä.

B. Pistä neula sisään kaksiosaisen pylvään oikean puoleisesta isosta reiästä ja ulos pylvään keskeltä. Kiristä lanka.

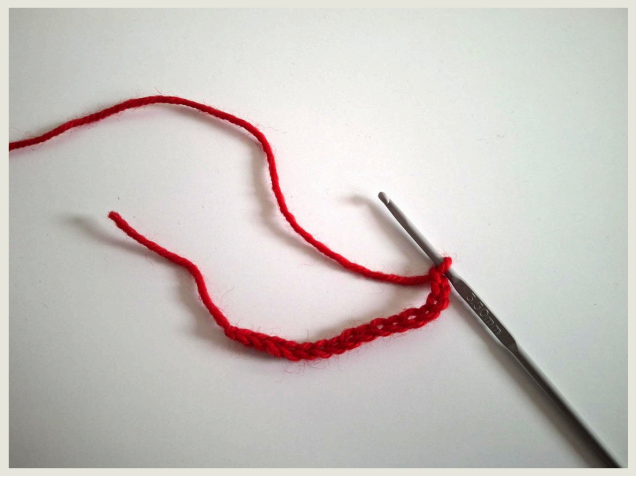

1. Virkkaa haluamasi kokoinen ryijypohja pylväsverkkona, esim. 3 x 5 cm. Kannattaa käyttää saman-väristä lankaa, kuin jouhissa.

Esimerkiksi:
I. Virkkaa 19 ketjusilmukkaa (kjs). Kapeamman saat vähentämällä aina 2 kjs tai leveämmän lisäämällä aina 2 kjs.
II. Tee pylväs 5. kjs:aan.
III. *kjs, jätä seuraava kjs väliin, p*, toista *-* ketjun loppuun saakka.
IV. 3 kjs, käänny.
Toista kohtia b.-d. niin kauan, kunnes kappale on neliön muotoinen. Katkaise lanka.

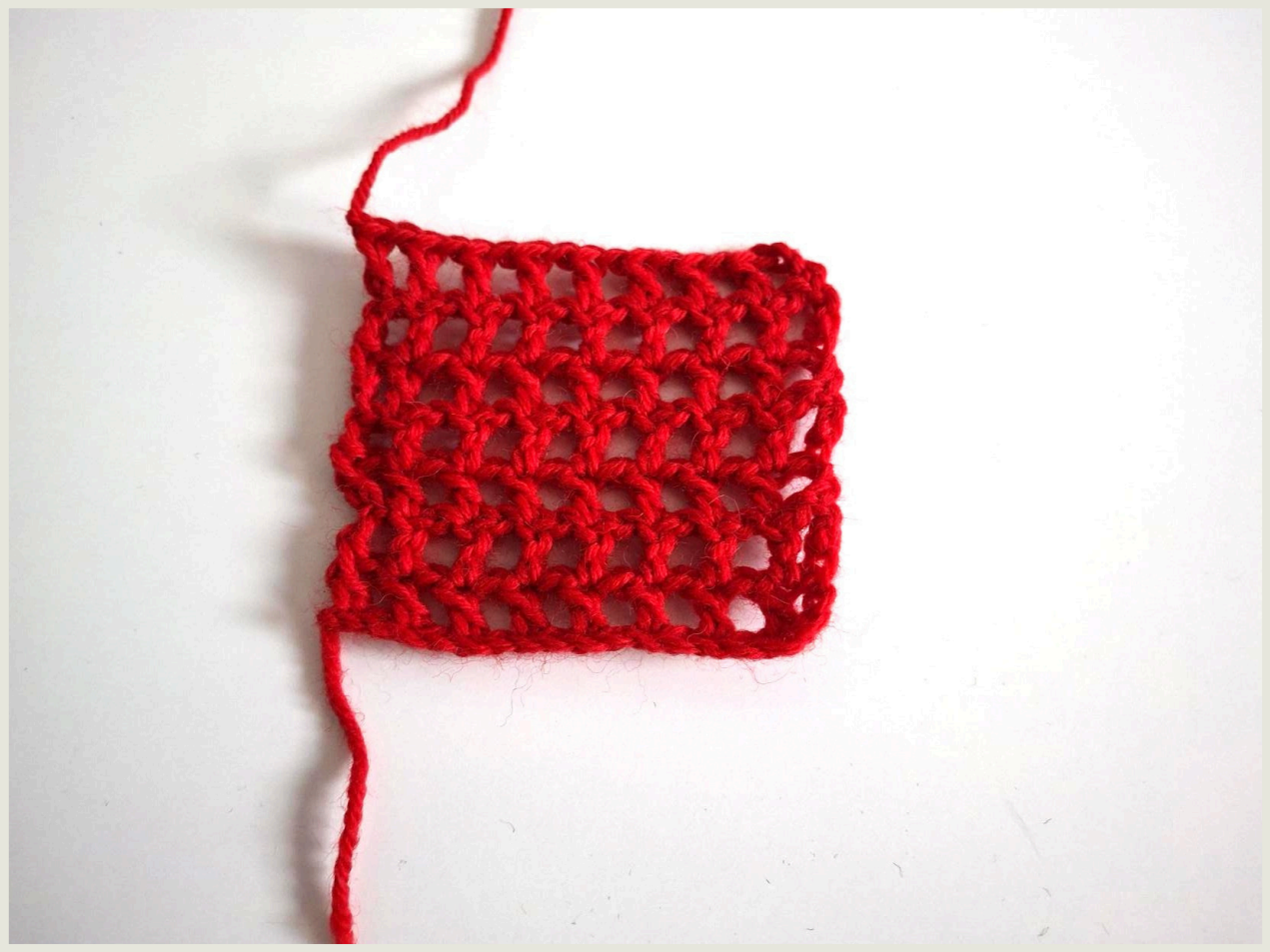

2. Laske montako pylvästä pohjassa on. Jätä reunimmaiset laskematta. Leikkaa eri mittaisia haluamasi värisiä lankoja ja muodosta niistä niin monta nippua, kuin työssäsi on pylväitä. Varmista, että nippu mahtuu pohjan reiästä läpi kaksinkertaisena. Jos käytät esimerkiksi paksua kudetta, voi yksikin riittää.

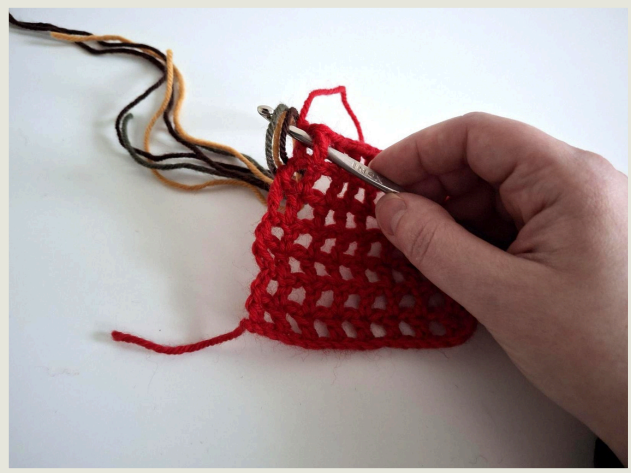

3. Taita niput kaksin kerroin ja vedä silmukkapää tarpeeksi ison virkkuukoukun avulla ensimmäisen pylvään ali.

4. Vedä silmukka niin isoksi, että saat vedettyä nipun langanpäät silmukan läpi joko virkkuukoukun tai sormien avulla .

5. Kiristä löyhästi ja toista niin monta kertaa, että kaikissa pylväissä on lankanippu.